

EEN ZESTIG-JARIGE

(JOHANNA BREEVOORT)

'T WAS IN EEN MEISJESKAMP, DEZEN zomer. De diverse karweitjes van aard-appelen-schillen, groenten-schoonmaken, vuile schoenen opknappen enz., waren afgeloopen, en zij, die van het gunstige oogenblik gebruik wilden maken om wat te lezen, zochten een rustig zitje. Toen liep iemand het terrein over, telkens de vraag herhalend: „Heeft iemand ook dat rooie boekje gezien?” Bij informatie bleek dat rooie boekje een exemplaar te zijn van „Vrouwenweelde en VrouwenSMART,” dat dien dag nog uitgelezen moest worden, wijl men den dag daarna vertrekken ging.

Wanneer jonge menschen van nu vragen naar een boek, dat meer dan vijf-en-twintig jaar geleden geschreven is, en dat een kwestie aanroert, die in deze jaren heel wat verandering heeft ondergaan, dan pleit dit toch zeker wel voor de schrijfster van dit boek! Dan toont dit, dat ze levende menschen heeft weten te scheppen.

Toch heeft Johanna Breevoort, die op den datum, welke dit nummer draagt haar zestigsten verjaardag hoopt te vieren, lang niet altijd een gunstige pers gehad! Verre van daar. Men noemde haar werk te realistisch, evenzeer als men dit later zei van Schrijvers: „Lichte last.” En dan haar ideeën.

Nu — wat die ideeën betreft, is ze alleen maar, met enkele anderen, haar tijd wat vooruit geweest! Een enkel minder gelukkig moment uitgezonderd.

En het realisme in haar boeken?

Ja, Johanna Breevoort heeft zelf geen gemakkelijk leven gehad. Ze mocht de werkelijkheid dikwijls genoeg in haar hardste vormen onder de oogen zien. En — ze schrijft impulsief de dingen neer, zooals zij ze ziet en voelt, zonder te vragen, of misschien een en ander iets minder bruusk, iets minder fel getint, kon worden neergepend. Wie echter zou meenen, dat haar realisme een gevolg is van sensatiezucht, grijpt er naast.

Pas nog zei ze me: „Als ik schrijf, voel ik me een medium. Het stroomt me toe!” Dit is de kracht en tevens de zwakheid van haar werk. De kracht. Want

nu krijgen haar figuren dat onmiddellijke, dat levende, 't welk de lezers grijpt. Maar ook de zwakheid. Want nu is het wel-overwogene soms zoek in situaties en in die passages, die de meeningen der hoofdpersonen in verschillende stadia van ontwikkeling weergeven. Zooals — ook in het werkelijke leven de mensch zich niet altijd gelijk blijft; zich wel eens tegenspreekt zelfs. Doch de roman is niet louter fotografische weergave; hij vraagt ook constructie.

Johanna Breevoort zelf zou niet willen, dat ik een gelegenheid als deze aangreep om haar bovenmate te verheerlijken.

Wat haar wel eens pijn doet is, dat wel sommige van de gedachten, die zij reeds veel vroeger uitsprak, in de praktijk verwezenlijking vonden, doch haar aandeel hieraan vergeten werd. Niet dat ze eer van menschen vraagt. Doch in erkenning van onze wezenlijke verdienste schuilt iets, dat steunt en moed geeft.

Men heeft haar dikwijls scherp genoemd. Toch geloof ik niet, dat zij, die haar goed kennen, deze scherpheid zien als een werkelijke karaktertrek. Ze is bovenal eerlijk. En ze zegt haar bezwaren iemand in het gezicht.

Ook legt haar impulsieve aard haar wel eens een woord op de lippen, of geeft het haar in de pen, dat bij nader inzien minder gelukkig bleek. Ze is er nooit voor teruggeschrokken, een dergelijke uiting terug te nemen. Doch de werkelijke Johanna Breevoort, dat is

een zorgzame vrouw, de hartelijke zuster en tante, de meelevende vriendin, die de jaren door trouw weet te blijven aan wie eenmaal iets van haar vriendschap won.

Ze leeft nu, na dikwijls onrustige jaren, rustig in Soest. Misschien voor haar letterkundig werk te rustig. Want ik beleef hier zoo weinig, zegt ze, en ze moet beleven om te kunnen schrijven.

Toch — we wenschen haar toe, dat ze nog jaren met haar man van die rust zal mogen genieten. En dat haar zwak lichaam haar niet te dikwijls moge verhinderen haar werkzaamheden in huis en tuin en, als het kan, aan de schrijftafel te verrichten. Voor een rijk gemoed valt er toch altijd innerlijk wel iets te beleven, al is uiterlijk alles kalmte en rust.

J. M. W.-W.

